

PROGRAM

ZDROWOTNY

POWIATU ŻARSKIEGO

NA LATA 2008-2015

ŻARY 2008r.

Wprowadzenie	4
1. Podstawa prawna	4
2. Czynniki determinujące zdrowie.....	5
3. Podstawy programu zdrowia.....	4
1. Wybrane zagadnienia demograficzne	7
1.1. Liczba ludności powiatu żarskiego	8
1.2. Urodzenia żywe	9
1.3. Umieralność	10
1.4. Przyrost naturalny.....	9
1.5. Struktura ludności według wieku	10
2. Zabezpieczenie świadczeń zdrowotnych.....	13
2.1. Podstawowa opieka zdrowotna w powiecie żarskim w 2008 roku	13
2.2 Ambulatoryjna opieka specjalistyczna w powiecie żarskim w 2008 roku.....	13
2.3. Lecznictwo szpitalne w powiecie żarskim w 2008 roku:.....	20
3. Sytuacja zdrowotna mieszkańców powiatu żarskiego	21
3.1. Diagnoza stanu zdrowia mieszkańców powiatu żarskiego	22
3.1.1. Główne przyczyny zgonów	22
3.1.2. Ocena stanu zdrowia mieszkańców	24
3.2. Programy zdrowotne realizowane w gminach powiatu żarskiego	25
3.3. Programy realizowane w 2008 roku w ramach kontraktów NFZ.....	26
4. Założenia programu zdrowotnego	26
4.1. Cele strategiczne	26
4.2. Cele operacyjne	27
5. Metody działań	27
6. Harmonogram działań	27
7. Finansowanie programu	28
8. Ewaluacja programu	28
Zakończenie	28

Wprowadzenie

Zdrowie, jest jednym z podstawowych praw jednostki ludzkiej. Głównie stanowi wartość indywidualną, ale również jest dobrem społecznym. Zdrowy człowiek ma większe szanse na samorealizację, satysfakcjonujące pełnienie ról społecznych, dobrą adaptację do zmian środowiska. Tylko zdrowe społeczeństwo może tworzyć dobra materialne i kulturowe oraz zapewnić właściwy rozwój społeczny i gospodarczy.

Zdrowe społeczeństwo jest wizytówką samorządu lokalnego. Dlatego dobrze funkcjonująca, odpowiadająca potrzebom społeczności lokalnej opieka zdrowotna jest przedmiotem jego troski. W świetle rozwiązań prawnych to samorząd przyjmuje odpowiedzialność za jakość i poziom zaspakajania potrzeb zdrowotnych swoich mieszkańców.

Najważniejszym dokumentem wyznaczającym cele i kierunki polityki ochrony zdrowia publicznego jest Narodowy Program Zdrowia (NPZ) na lata 2007-2015 oraz przyjęty przez Europejski Komitet Regionalny WHO dokument pn. „Zdrowie 21 – Zdrowie dla wszystkich w XXI wieku”. W realizacji tego programu biorą udział organy administracji rządowej i samorządy terytorialne. Celem strategicznym NPZ jest „poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności w zdrowiu” poprzez działania skierowane na kształtowanie prozdrowotnego stylu życia, tworzenie sprzyjającego zdrowiu środowiska życia, pracy i nauki oraz aktywizowanie jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych do działań na rzecz zdrowia.

1. Podstawa prawna

Powiat żarski, odpowiedzialny za realizację ustawowych zadań w zakresie promocji i ochrony zdrowia, zobowiązany jest podejmować działanie w tym kierunku. Aby osiągnąć zamierzone zadania, konieczne jest opracowanie i realizacja oraz ocena efektów programów zdrowotnych wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców powiatu żarskiego. Powyższe kwestie regulują następujące akty prawne:

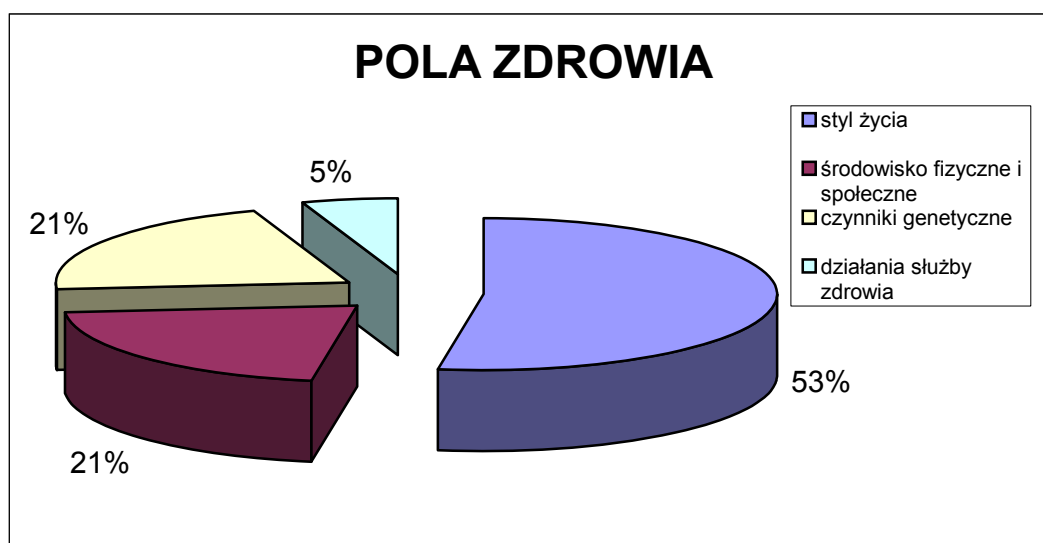
1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135) nakłada na gminy, powiaty i województwa obowiązek opracowywania i realizacji oraz oceny efektów programów zdrowotnych wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców.

2. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. Nr 142 poz. 1592) wskazuje na promocję i ochronę zdrowia jako jedno z zadań publicznych wykonywanych przez powiat.

2. Czynniki determinujące zdrowie.

Światowa Organizacja Zdrowia definiuje pojęcie „zdrowia” określając je jako *stan dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego, a nie wyłącznie brak choroby lub niepełnosprawności*. Zdrowie człowieka zależy od wielu powiązanych ze sobą czynników.

W latach 70-tych XX wieku M. Lalonde (kanadyjski minister zdrowia) zdefiniował tzw. „*polo zdrowia*” (ilustruje rys. poniżej), które mają wpływ na nasze zdrowie:

Każdemu z czynników można przypisać wpływ na stan zdrowia.

Największy wpływ na stan zdrowia ok. **53%** udziału ma **styl życia**, czyli między innymi: aktywność fizyczna, sposób odżywiania, stosowanie używek, radzenie sobie ze stresem. Jest to grupa czynników, na które mamy bezpośredni wpływ.

Środowisko fizyczne – warunkuje stan zdrowia człowieka w ok. **21%**. Korzystny wpływ na zdrowie ma: stan czystości wody, powietrza i gleby, ilość odpadów, zdrowa i bezpieczna szkoła itd. Negatywne oddziaływanie na zdrowie wynika w znacznym stopniu z degradacji środowiska naturalnego, promieniowania jonizującego, hałasu, szkodliwych substancji chemicznych oraz czynników biologicznych. Oddziaływanie człowieka na poszczególne elementy zmienia się wraz z postępowaniem cywilizacyjnym i technologicznym.

Czynniki genetyczne są odpowiedzialne w ok. **21%** za nasze zdrowie, nie mamy na nie żadnego wpływu.

Działania służby zdrowia (jej dostępność, organizacja i jakość) wpływa tylko w około **10%**. Jesteśmy wyłącznie odbiorcami działań, na które nie mamy bezpośredniego wpływu. Najlepiej zorganizowana, o bogatych zasobach sprzętowych i dobrze finansowana ochrona zdrowia nie warunkuje utrzymania stanu pełnego zdrowia. Innymi nie wymienionymi powyżej czynnikami są warunki społeczno – ekonomiczne oraz ubóstwo i niski poziom wykształcenia.

Tabela 1

Wpływ czynników z poszczególnych „pól zdrowia” na umieralność z określonych przyczyn (w %)

Aspekty stanu zdrowia	Styl życia	Środowisko	Biologia	Służba zdrowia
Choroby serca	54	9	25	12
Nowotwory	37	24	29	10
Wypadki drogowe	69	18	1	12
Inne wypadki	51	31	4	14
Wylewy	50	22	21	7
Zabójstwa	63	35	2	0
Samobójstwa	60	35	2	3
Marskość wątroby	70	9	18	3
Grypa i zapalenia płuc	23	20	39	18
Cukrzyca	34	0	60	6
Wszystkie czynniki	51,5	21,1	19,8	10

Źródło: C. Włodarczyk: Polityka zdrowotna w społeczeństwie demokratycznym. Łódź – Kraków – Warszawa 1996, s. 166

W oparciu o powyższe informacje stwierdzamy, że działania służby zdrowia nie są głównym czynnikiem determinującym zdrowie. Styl życia w największym stopniu umożliwia zachowanie równowagi bio-psycho-społecznej, czyli zdrowia. To my sami mamy największy wpływ i decydujemy o swoim zdrowiu. Od polityków, administracji rządowej i samorządowej oraz organizacji pozarządowych zależy rozwijanie polityki zdrowotnej sprzyjającej dokonywaniu przez ludzi korzystnych dla zdrowia wyborów.

3. Podstawy programu zdrowia.

Podstawą każdego programu zdrowotnego jest *promocja zdrowia* zgodna z Kartą Ottawską Promocji Zdrowia (1986). Definiuje ona promocję zdrowia jako *proces umożliwiający ludziom zwiększenie kontroli nad swoim zdrowiem przez podejmowania wyborów i decyzji sprzyjających zdrowiu.*

Do głównych obszarów działań związanych z promocją zdrowia zaliczamy:

- tworzenie polityki zdrowia publicznego,
- tworzenie i wzmacnianie środowisk wspierających zdrowie,
- inicjowanie działań środowiskowych (społecznych) na rzecz zdrowia,
- reorientacja świadczeń zdrowotnych na promujące zdrowie.

Innymi ważnymi czynnikami determinującymi zdrowie są działania bezpośrednio związane z polityką zdrowotną profilaktyka i opieka zdrowotna.

Profilaktyka zdrowotna postrzegana jest jako szereg działań mających na celu zapobieganie chorobie bądź innemu niekorzystnemu zjawisku zdrowotnemu przed jej rozwinięciem się, poprzez kontrolowanie przyczyn i czynników ryzyka.

Na każdym etapie profilaktyki istotne znaczenie ma **edukacja zdrowotna**, czyli uczenie się jak dbać o zdrowie własne i społeczności. Proces edukacji obejmuje dostarczanie wiedzy, kształtowanie postaw oraz rozwijanie umiejętności dokonywania wyborów niezależnego podejmowania życiowych decyzji.

Opieka Zdrowotna jest to działanie w kierunku przywracania zdrowia, czemu służy tworzenie sprawnego systemu usług medycznych. Każdy obywatel Polski ma prawo do ochrony zdrowia. Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Warunki i zakres udzielania świadczeń określa ustawa.

1. Wybrane zagadnienia demograficzne

Powiat Żarski położony jest w południowo zachodniej części województwa lubuskiego. Zajmuje powierzchnię 1 393,49 km², którą na dzień 31.12.2006r. zamieszkiwało 98 884 mieszkańców w tym 47 815 mężczyzn i 51 069 kobiet. Na terytorium powiatu skupia się 10 gmin - w tym miejskich; 2, miejsko – wiejskich; 2, wiejskich; 6.

Poniższy rysunek przedstawia położenie poszczególnych gmin na terenie powiatu.

Podstawą do opracowania „Programu Zdrowotnego Powiatu Żarskiego na lata 2008-2015” jest analiza sytuacji demograficzno-epidemiologicznej powiatu żarskiego.

1.1. Liczba ludności powiatu żarskiego

Poniższa tabela prezentuje liczbę ludności w poszczególnych gminach powiatu żarskiego na przestrzeni lat 2001 – 2006.

Tabela 2

Liczba ludności w gminach powiatu żarskiego w latach 2001-2006

Gmina/rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Przyrost w stosunku do roku 2001
Łęknica	2658	2687	2664	2648	2649	2611	-1,77%
Żary	39460	39272	39043	39029	39051	39053	-1,03%
Jasień	7481	7406	7377	7361	7325	7294	-2,50%
Lubsko	19811	19769	19587	19439	19335	19312	-2,52%
Brody	3575	3546	3528	3482	3500	3470	-2,94%
Lipinki Łużyckie	3228	3224	3242	3247	3260	3225	-0,09%
Przewóz	3363	3357	3331	3296	3295	3300	-1,87%
Trzebiel	5897	5887	5836	5797	5764	5779	-2,00%
Tuplice	3329	3298	3257	3308	3298	3249	-2,40%
Żary (gm.w.)	11255	11326	11356	11486	11554	11591	2,99%
Razem	100057	99772	99221	99093	99031	98884	-1,17%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze

Kolorem czerwonym – oznaczono spadek liczby mieszkańców w stosunku do roku 2001

W poszczególnych gminach powiatu żarskiego na przestrzeni lat 2001-2006 wahania wskaźnika liczby ludności do roku poprzedniego miały przeważnie tendencję spadkową. Analiza wykazuje, że *najwyższy* wzrost liczby ludności odnotowano w Gminie Wiejskiej Żary. Jego wielkość sięga 3%. We wszystkich pozostałych gminach naszego powiatu nastąpił spadek liczby ludności. Stabilny wskaźnik obserwuje się na przełomie obserwowanych lat w gminie Lipinki Łużyckie, gdzie w latach 2003 i 2004 nastąpił jego wzrost o ca 0,5%.

Najwyższy spadek liczby ludności obserwuje się w gminach Brody (2,94%), Lubsko (2,52%), Jasień (2,50%), i Tuplice (2,40%).

W powiecie żarskim na przełomie badanych lat, nastąpił spadek liczby ludności o 1173 osoby, tj. 1,17%.

Tabela 3

Charakterystyka gmin pod względem powierzchni i ludności w oparciu o dane na dzień 31.12.2006r.

Wyszczególnienie gmin	Powierzchnia w km ²	Ludność			Na 1 km ²
		ogółem	mężczyźni	kobiety	
Gminy miejskie					
Łęknica	16	2 611	1 262	1 349	159
Żary	33	39 053	18 458	20 595	1 166

Gminy miejsko - wiejskie					
Jasień	127	7 294	3 639	3 655	58
w tym miasto	3	4 498	2 233	2 265	1 475
Lubsko	183	19 312	9 398	9 914	106
w tym miasto	13	14 718	7 100	7 618	1 176
Gminy wiejskie					
Brody	241	3 470	1 688	1 782	14
Lipinki Łużyckie	89	3 225	1 582	1 643	36
Przewóz	178	3 300	1 625	1 675	19
Trzebiel	166	5 779	2 836	2 943	35
Tuplice	66	3 249	1 629	1 620	49
Żary	294	11 591	5 698	5 893	39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze

1.2. Urodzenia żywe

Wskaźnik urodzeń żywych uzyskuje się dzieląc liczbę urodzeń żywych przez liczbę mieszkańców. Wskaźnik ten, wraz ze wskaźnikiem zgonów oraz przyrostem naturalnym pozwala ocenić, w jaki sposób zmienia się struktura demograficzna ludności.

Tabela 4

Wskaźnik urodzeń żywych (na 1000 mieszkańców) w gminach powiatu żarskiego w latach 2001-2006

Gmina /rok	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	Liczba urodzeń	Wskaźnik	Liczba urodzeń	Wskaźnik	Liczba urodzeń	Wskaźnik	Liczba urodzeń	Wskaźnik	Liczba urodzeń	Wskaźnik	Liczba urodzeń	Wskaźnik
Łęknica	38	14,30	22	8,19	23	8,63	45	16,99	29	10,95	29	11,11
Żary	355	9,00	333	8,48	346	8,86	356	9,12	341	8,73	406	10,40
Jasień	67	8,96	74	9,99	80	10,84	74	10,05	62	8,46	75	10,28
Lubsko	215	10,85	204	10,32	174	8,88	191	9,83	187	9,67	193	9,99
Brody	44	12,31	39	11,00	32	9,07	48	13,79	42	12,00	54	15,56
Lipinki Łużyckie	33	10,22	19	5,89	32	9,87	41	12,63	37	11,35	35	10,85
Przewóz	34	10,11	32	9,53	45	13,51	36	10,92	27	8,19	31	9,39
Trzebiel	61	10,34	52	8,83	63	10,80	57	9,83	52	9,02	61	10,56
Tuplice	34	10,21	38	11,52	30	9,21	26	7,86	21	6,37	34	10,46
Żary (gm.w.)	138	12,26	140	12,36	120	10,57	120	10,45	129	11,16	119	10,27
Powiat żarski	1019	10,18	953	9,36	945	9,52	994	10,03	927	9,36	1037	10,49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze

Wartość wskaźnika urodzeń żywych na przestrzeni lat 2001–2006 w poszczególnych gminach powiatu Żarskiego utrzymywał się w granicach od 9,4 do 10,5.

Najwyższy wskaźnik urodzeń obserwuje się w Gminie Łęknica w roku 2004 – sięga on 17%.

Największy stały spadek urodzeń zanotowano w 2005r. w Gminie Tuplice – 6,37, gdzie w roku 2006 następuje jego wyraźny wzrost do wartości 10,46.

Wskaźnik urodzeń (na 1000 mieszkańców) w Województwie Lubuskim w odniesieniu do Powiatu Żarskiego kształtuje się następująco:

lata	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Województwo Lubuskie	9,90	9,36	9,20	9,77	9,82	10,33
Powiat Żarski	10,18	9,36	9,52	10,03	9,36	10,49

Wskaźnik urodzeń żywych (na 1000 mieszkańców) w badanym okresie w Powiecie Żarskim w stosunku do Województwa Lubuskiego jest porównywalny i utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

1.3. Umieralność

Umieralność – jest wyrażona przez współczynnik zgonów, które otrzymujemy dzieląc liczbę zgonów przez liczbę ludności w danym czasie.

Tabela 5

Wskaźnik zgonów (na 1000 mieszkańców) w gminach powiatu żarskiego w latach 2001-2006

Gmina /rok	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	Liczba zgonów	Wskaźnik	Liczba zgonów	Wskaźnik	Liczba zgonów	Wskaźnik	Liczba zgonów	Wskaźnik	Liczba zgonów	Wskaźnik	Liczba zgonów	Wskaźnik
Łęknica	19	7,15	19	7,07	28	10,51	26	9,82	17	6,42	27	10,34
Żary	408	10,34	367	9,35	348	8,91	386	9,89	381	9,76	355	9,09
Jasień	65	8,69	77	10,40	72	9,76	74	10,05	63	8,60	59	8,09
Lubsko	191	9,64	213	10,77	222	11,33	214	11,01	204	10,55	231	11,96
Brody	35	9,79	36	10,15	28	7,94	32	9,19	31	8,86	28	8,07
Lipinki Łużyckie	26	8,05	32	9,93	30	9,25	36	11,09	42	12,88	43	13,33
Przewóz	24	7,14	40	11,92	25	7,51	45	13,65	31	9,41	24	7,27
Trzebiel	74	12,55	61	10,36	65	11,14	53	9,14	50	8,67	55	9,52
Tuplice	32	9,61	32	9,70	32	9,82	20	6,05	30	9,10	38	11,70
Żary (gm.w.)	114	10,13	114	10,07	126	11,10	127	11,06	105	9,09	118	10,18
Powiat żarski	988	9,87	991	9,74	976	9,84	1013	10,22	954	9,63	978	9,89

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze

W powiecie żarskim największą liczbę zgonów odnotowuje się w roku 2004. Wskaźniki utrzymują się na bardzo zbliżonym poziomie.

W badanym okresie wskaźniki zgonów (na 1000 mieszkańców) w poszczególnych gminach powiatu żarskiego kształtują się następująco:

- najwyższy wskaźnik zgonów Gmina Przewóz (13,65)- rok 2004 gdzie na przestrzeni

kolejnych lat znacznie spada do wartości 7,27. Najwyższy średni wskaźnik na terenie gmin powiatu obserwuje się w Gminie Łęknica (ok.13).

Wskaźnik zgonów (na 1000 mieszkańców) w województwie lubuskim oraz powiecie żarskim kształtuje się następująco:

lata	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Województwo Lubuskie	8,50	8,58	8,95	8,84	9,09	9,20
Powiat Żarski	9,87	9,74	9,84	10,22	9,63	9,89

Wskaźnik zgonów (na 1000 mieszkańców) w powiecie żarskim w stosunku do województwa lubuskiego jest w każdym badanym roku wyższy. Na poziomie województwa ma on tendencję wzrostową zaś w naszym powiecie poza rokiem 2004 pozostaje na porównywalnym poziomie.

1.4. Przyrost naturalny

Przyrostem naturalnym określa się różnicę pomiędzy urodzeniami a zgonami w danej populacji. Jeśli więcej jest urodzeń, wskaźnik jest dodatni, jeśli więcej jest zgonów niż urodzeń, wskaźnik jest ujemny.

Tabela 6

Przyrost naturalny (wskaźnik na 1000 mieszkańców) w gminach powiatu żarskiego w latach 2001-2006

Gmina/rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Łęknica	7,15	1,12	-1,88	7,18	4,53	0,77
Żary	-1,34	-0,87	-0,05	-0,77	-1,02	1,31
Jasień	0,27	-0,41	1,08	0,00	-0,14	2,19
Lubsko	1,21	-0,46	-2,45	-1,18	-0,88	-1,97
Brody	2,52	0,85	1,13	4,60	3,14	7,49
Lipinki Łużyckie	2,17	-4,03	0,62	1,54	-1,53	-2,48
Przewóz	2,97	-2,38	6,00	-2,73	-1,21	2,12
Trzebiel	-2,20	-1,53	-0,34	0,69	0,35	1,04
Tuplice	0,60	1,82	-0,61	1,81	-2,73	-1,23
Żary (gm.w.)	2,13	2,30	-0,53	-0,61	2,08	0,09
Powiat żarski	0,31	-0,38	-0,31	-0,27	-0,19	0,60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze
Na czerwono zaznaczono wskaźnik powyżej 4

W latach 2001 – 2006 przyrost naturalny na terenie gmin Powiatu Żarskiego w większości miał wartość ujemną, co oznacza że liczba zgonów jest wyższa od liczby urodzeń. W Gminie Łęknica obserwuje się dodatni wskaźnik przez 5 obserwowanych lat z tendencją spadkową od roku 2005. Na terenie miasta Żary wskaźnik przez pierwsze pięć badanych lat miał wartość ujemną, dopiero w roku 2006 nieznacznie wzrósł powyżej 1. Przez wszystkie badane lata na terenie Powiatu Żarskiego obserwuje się utrzymywanie się bardzo niskiego wskaźnika przyrostu

naturalnego.

Jak informują demografowie, prowadzone badania i analizy wskazują, że trwający od przynajmniej kilku lat *spadek urodzeń* jeszcze nie jest procesem zakończonym

i dotyczy w coraz większym stopniu kolejnych roczników młodzieży. Wśród przyczyn tego zjawiska wymienia się rosnący poziom wykształcenia, trudności na rynku pracy, zmniejszenie świadczeń socjalnych na rzecz rodziny oraz generalnie trudne warunki społeczno-ekonomiczne, w jakich znalazło się pokolenie w wieku prokreacyjnym.

Zgodnie z opiniami ekspertów, w najbliższych latach należy liczyć się z dalszym spadkiem współczynnika dzietności obecnej średniej 1,25 dziecka na kobietę do około 1,1 w 2020 r.

W dalszym ciągu będzie następował *spadek umieralności* i wzrost przeciętnej długości życia. Przeciętne trwanie życia wzrośnie z obecnych 74,5 lat (70,4 mężczyźni, 78,8 kobiety) do 77,8 w 2015r. (74,6 mężczyźni, 81,2 kobiety) oraz do 80 lat w 2030 r. (77,6 mężczyźni, 83,3 kobiety).

1.5. Struktura wieku ludności

W wyniku przeprowadzonej analizy w zakresie struktury wieku ludności na przestrzeni lat 2001 - 2006 w poszczególnych gminach powiatu żarskiego można wskazać następujące tendencje:

- 1) w większości gmin udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w przedziale wiekowym od 0-17 lat uległ znacznemu obniżeniu. W każdej prezentowanej gminie obserwuje się spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym.
- 2) we wszystkich gminach zwiększył się udział liczby ludności w wieku produkcyjnym. Największy, zanotowano w gminach: Lubsko, Jasień i Gminie Żary.
- 3) liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w badanym okresie jest zróżnicowana.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące podziału ludności na grupy wiekowe: przedprodukcyjną, produkcyjną i poprodukcyjną (tabela nr 6).

Tabela 7

Struktura ludności w gminach powiatu żarskiego w latach 2001 – 2006 w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym

Gmina i rok	Wiek przedprodukcyjny					
	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Łęknica	683	685	713	719	738	778
Żary	7 679	7 832	8 111	8 448	8 809	9 257
Brody	803	839	852	901	939	987
Jasień	3 144	3 276	3 406	3 500	3 646	3 828
Lipinki Łużyckie	706	736	744	770	785	831
Lubsko	8 022	8 296	8 668	9 146	9 696	10 110

Przewóz	817	839	865	900	925	949
Trzebiel	1 302	1 324	1 370	1 442	1 514	1 553
Tuplice	680	710	747	761	797	826
Żary(g.w)	2 657	2 745	2 788	2 844	2 930	2 985
Powiat Żarski	26 493	38854	40338	42077	44121	46042
Gmina Irok	Wiek produkcyjny					
	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Łęknica	1 698	1 731	1 702	1 708	1 710	1 643
Żary	25 779	25 668	25 395	25 108	24 980	24 739
Brody	2 229	2 213	2 180	2 163	2 139	2 117
Jasień	9 388	9 324	9 278	9 230	9 128	9 070
Lipinki Łużyckie	2 044	2 042	2 020	1 973	1 935	1 891
Lubsko	25 252	25 192	25 010	24 820	24 598	24 224
Przewóz	2 031	2 009	1 977	1 964	1 954	1 936
Trzebiel	3 651	3 601	3 593	3 545	3 527	3 492
Tuplice	2 106	2 123	2 096	2 042	2 041	2 046
Żary(g.w)	7 481	7 353	7 239	7 049	6 906	6 755
Powiat Żarski	116299	115772	114778	113652	112644	111207

Gmina Irok	Wiek poprodukcyjny					
	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Łęknica	230	233	233	237	239	237
Żary	5 595	5 551	5 523	5 487	5 483	5 464
Brody	438	448	450	464	468	471
Jasień	2 056	2 050	2 038	2 024	2 038	2 064
Lipinki Łużyckie(2)	475	482	483	499	504	506
Lubsko	5 350	5 182	5 200	5 208	5 244	5 288
Przewóz	452	447	454	467	478	478
Trzebiel	826	839	834	849	846	852
Tuplice	463	465	465	454	460	457
Żary	1 453	1 456	1 459	1 463	1 490	1 515
Powiat Żarski	24744	24385	24377	24384	24532	24684

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze

2. Zabezpieczenie świadczeń zdrowotnych

Świadczeniem zdrowotnym są działania medyczne służące profilaktyce, zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia oraz inne działania medyczne wynikające z procesu leczenia.

Informacje dotyczące zabezpieczenia świadczeń zdrowotnych w powiecie żarskim opracowano na podstawie danych z Narodowego Funduszu Zdrowia Oddział Lubuski - stan na dzień 1.10.2008r.

2.1. Podstawowa opieka zdrowotna w powiecie żarskim w 2008 roku

Przez podstawową opiekę zdrowotną należy rozumieć ogół działań w miejscu lub w pobliżu miejsca zamieszkania obywatela (potencjalnego pacjenta), realizowanych przez lekarza rodzinnego, pielęgniarkę środowiskowo-rodzinną i

innych profesjonalistów medycznych. Podstawowa opieka zdrowotna stanowi miejsce pierwszego kontaktu z systemem opieki zdrowotnej oraz gwarantuje wszystkim obywatelom łatwy dostęp do świadczeń na równych zasadach.

Działania podstawowej opieki zdrowotnej ukierunkowane są zarówno na osoby zdrowe, jak i chore. Zakres tych działań zależy od potrzeb oraz od możliwości organizacyjnych i ekonomicznych społeczeństwa. Centralną rolę pełni w niej lekarz rodzinny, który jest koordynatorem działań odpowiedzialnym za współpracę zarówno z opieką zdrowotną specjalistyczną (otwartą i zamkniętą) jak i opieką komunalną (społeczną), odpowiadając za: promocję zdrowia, prewencję chorób, diagnostykę oraz terapię i rehabilitację.

Podstawowa opieka zdrowotna poprzez swoje umiejscowienie i możliwości oddziaływania decyduje o poczuciu bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli oraz przyczynia się do wzmocnienia działań, w obszarze szeroko rozumianej promocji zdrowia i zapobiegania chorobom.

Zadaniem podstawowej opieki zdrowotnej jest zapewnienie opieki ciągłej. Ważną funkcją opieki podstawowej jest jej koordynacyjna rola w odniesieniu do świadczeń medycznych, udzielanych przez inne struktury systemu ochrony zdrowia.

Tabela 8

Liczba i lokalizacja podmiotów udzielających wybrane świadczenia zdrowotne w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia w gminach powiatu żarskiego w 2008 roku

L.p.	Nazwa podmiotu	Miejsce świadczenia usług	Nr telefonu
1.	NZOZ Zespół Lekarza Rodzinnego	Jasień ul.Okrzei 5	068 371 03 56, 0601 998 300
2.	NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego Jerzy Onichimiuk	Jasień ul.XX-lecia 20	068 371 14 27
3.	NZOZ "DROVITA" Jarosław i Iwona Drozd s.c.	Lubsko ul.Bohaterów 4	068 372 30 30
4.	NZOZ "VITAMED" Poradnia Lekarza Rodzinnego	Lubsko ul.Hubalczyków 8	068 4571777
5.	NZOZ "MEDICUS"	Lubsko ul.Bohaterów 4	068 37 23 000
6.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "OMNIBUS" spółka cywilna Janusz Kołodziejczyk Iwona Kołodziejczyk	Lubsko ul.Chrobrego 3	068 372 21 22
7.	NZOZ "Marvit"	Lubsko ul.Woj..Polskiego 3	068 476 35 25
8.	NZOZ PLR Goebel-Zajączkowski s.p.	Żary ul.Zwycięzców 5	068 363 44 33
9.	NZOZ "VITA"	Żary ul.Długosza 15	068 479 45 00 - rejestracja 068 479 45 02 - gab internistyczny POZ 068 479 45 03 por. pediatryczna

10.	105 Szpital Wojskowy z Przychodnią Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Żary, ul. Domańskiego 2	068 470 78 68
11.	NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego "MEDYK" s.c.	Żary ul.Okrzei 9	068 363 44 47
12.	NZOZ "PRIMUS" s.c.	Żary ul.Wieniewskiego 3b	068 374 20 80
13.	NZOZ "ZDROWIE" s.c.	Łęknica ul.Woj.Polskiego 1	068 375 30 51
14.	NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego "MEDICUS" s.c.	Lipinki Łużyckie ul.Główna 25	068 362 62 83
15.	NZOZ "ZDROWIE" s.c.	Łęknica ul.Woj.Polskiego 1	068 375 30 51
16.	NZOZ "NOVA-MED" s.c.	Przewóz ul.Woj.Polskiego 15	068 362 32 64
17.	NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego - Grzegorz Wiśniewski	Tuplice ul.Świerczewskiego 3	068 375 71 17
18.	Położna Środowiskowo-Rodzinna Genowefa Jabłońska	Żary ul.Gabrieli Zapolskiej 7/23	068 470-42-46, 0508 99 20 45
19.	Indywidualna Praktyka Położnej Środowiskowej Staszkiewicz-Płuciennik Jadwiga	Lubsko ul.Zamkowa 4/4	068 372 30 13
20.	NZOZ "HIGIENOS" s.c. Ewa Myszkiewicz, Wanda Tracz, Bożena Dobicka, Stefania Oskierko, Jolanta Zahcubin	Lubsko ul.Niepodległości 8	068 457 24 66
21.	Indywidualna Praktyka Położnej Środowiskowej Staszkiewicz-Płuciennik Jadwiga	Lubsko ul.Zamkowa 4/4	068 372 30 13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Narodowego Funduszu Zdrowia Oddział Lubuski.

Podstawowa opieka zdrowotna funkcjonuje w oparciu o sieć 17 praktyk lekarzy rodzinnych, 4 praktyki pielęgniarek i położnych środowiskowych.

2.2 Ambulatoryjna opieka specjalistyczna w powiecie żarskim w 2008 roku

Tabela 9

L.p.	Nazwa poradni.	Podmiot świadczący usługi / Miejsce funkcjonowania
1.	Poradnia Alergologiczna	PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Poznańska 2, 68-300 Lubsko,
		Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska Agata Subocz ul. 1-go Maja 10/II/5, 68-200 Żary
		Alergicus – Dent s.c. Elżbieta Paśnicka i Marek Paśnicki NZOZ , ul. Chopina 30a, 68-200 Żary
2.	Poradnia chirurgii Ogólnej	NZOZ - Poradnia Chirurgiczna ul. Poznańska 2, 68-300 Lubsko
		PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Skarbowa 2, 68-200 Żary
		105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
3.	Poradnia Chirurgii Urazowo Ortopedycznej	105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
		Prywatne Centrum Chirurgiczne „Eskulap” NZOZ, ul. Moniuszki 2, 68-200 Żary
		NZOZ Lubuskie Centrum Ortopedii s.c. ul. Hubalczyków 8/2, 68-300 Lubsko
4.	Poradnia Dermatologiczna	PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Poznańska 2, 68-300 Lubsko

		PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Skarbowa 2, 68-200 Żary
		105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
5.	Poradnia Diabetologiczna	105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
		PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Pszenna 2, 68-200 Żary
6.	Poradnia Ginekologiczno - Położnicza	PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Skarbowa 2, 68-200 Żary
		PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Poznańska 2, 68-300 Lubsko
		105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
7.	Poradnia Endokrynologiczna	105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
8.	Poradnia Gastroenterologiczna	105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
9.	Poradnia Gruźlicy i Chorób Płuc (Pulmonologiczna)	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żaganiu, ul. Skarbowa 2, 68-200 Żary
		105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary

10.	Poradnia Kardiologiczna	105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
11.	Poradnia Neurologiczna	PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Skarbowa 2, 68-200 Żary
		PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Poznańska 2, 68-300 Lubsko
		105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
12.	Poradnia Neurologiczna dla Dzieci	PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Poznańska 2, 68-300 Lubsko
		PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Skarbowa 2, 68-200 Żary
13.	Poradnia Okulistyczna	105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
		PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Poznańska 2, 68-300 Lubsko
		Anna Dobosz – Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska w zakresie Okulistyki, ul. Moniuszki , 68-200 Żary
		Danuta Barczyk – Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska w zakresie Okulistyki, ul. Moniuszki , 68-200 Żary
14.	Poradnia Otolaryngologiczna	PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Poznańska 2, 68-300 Lubsko

		PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Skarbowa 2, 68-200 Żary
		105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
		Jerzy Długokiński Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska w zakresie Otolaryngologii, ul. Bohaterów 4, 68-300 Lubsko
		NZOZ MARVIT Lubsko, ul. Wojska Polskiego 3 , 68-200 Żary
15.	Poradnia Reumatologiczna	PCU - NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach, ul. Poznańska 2, 68-300 Lubsko
		105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
16.	Poradnia Urologiczna	105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
17.	Poradnia Zdrowia Psychicznego i Uzależnień	105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SP ZOZ, ul. Domańskiego 2, 68-200 Żary
		NZOZ Ośrodek Terapeutyczny PROFIL, ul. Jagiellońska 13-13a, 68-200 Żary
		NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego i Uzależnień od Alkoholu, ul. Skarbowa 2, 68-200 Żary
18.	Poradnia Zdrowia Psychicznego (dla dzieci i młodzieży)	NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego i Uzależnień od Alkoholu, ul. Skarbowa 2, 68-200 Żary

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z NFZ Oddział Lubuski

W 2008 roku Narodowy Fundusz Zdrowia zakontraktował na terenie powiatu żarskiego świadczenia specjalistyczne w zakresie 18 specjalności.

Mieszkańcy Powiatu Żarskiego obsługiwani są w zakresie ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych poprzez poradnie o osiemnastu profilach specjalistycznych. Funkcjonują one na podstawie umów zawartych pomiędzy NFZ a świadczone w nich usługi zdrowotne są nieodpłatne.

Ogólną liczbę ambulatoryjnych poradni specjalistycznych o profilach wymienionych powyżej stanowi 48 poradni z terenu Żar i Lubska. Wykaz ten nie obejmuje praktyk lekarskich, które nie mają zawartych umów z NFZ.

2.3. Lecznictwo szpitalne w powiecie żarskim w 2008 roku:

Na terenie powiatu żarskiego znajdują się trzy szpitale: PCU Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital na Wyspie” w Żarach (spółka, której właścicielem jest Powiat Żarski) oraz 105 Szpital Wojskowy z Przychodnią SPZOZ w Żarach. Oba szpitale posiadają kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia. Zakłady te prowadzą działalność

w zakresie następujących oddziałów szpitalnych. I tak:

Poniższa tabela przedstawia rodzaj oddziałów oraz liczbę łóżek w szpitalach na terenie Żar:

Tabela 10

Komórki organizacyjne w PCU Sp. z o.o. NZOZ „Szpital na Wyspie” w Żarach

Nazwa oddziału	Liczba łóżek
CHOROBY WEWNĘTRZNE	35
GERIATRIA	25
ANESTEZJOLOGIA I INTENSYWNA TERAPIA	5
PEDIATRIA	20
NEONATOLOGIA	20
POŁOŻNICTWO I GINEKOLOGIA	45
CHIRURGIA OGÓLNA	30
ZAKŁAD OPIEKUŃCZO LECZNICZY	30
ZAKŁAD PIELEGNACYJNO - OPIEKUŃCZY	23
ŚWIADCZENIA W IZBIE PRZYJĘĆ	

Tabela 11

Komórki organizacyjne w 105 Szpitalu Wojskowym z Przychodnią

CHOROBY WEWNĘTRZNE	105 SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W ŻARACH
KARDIOLOGIA	105 SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W ŻARACH
DERMATOLOGIA	105 SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W ŻARACH
NEUROLOGIA	105 SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W ŻARACH
ANESTEZJOLOGIA I INTENSYWNA TERAPIA	105 SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W ŻARACH
CHIRURGIA OGÓLNA	105 SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W ŻARACH
ORTOPEDIA I TRAUMAT. NARZ. RUCHU	105 SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W ŻARACH
OTORYNOLARYNGOLOGIA	105 SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W ŻARACH
ŚWIADCZENIA W IZBIE PRZYJĘĆ	105 SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W ŻARACH
PSYCHIATRIA	105 SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W ŻARACH

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z NFZ

Ponadto w Szpitalach znajdują się również:

Pracownie EEG, Pracownie EKG, Pracownie USG, Pracownie TK, Pracownie endoskopii przewodu pokarmowego, Zakłady diagnostyki laboratoryjnej, Zakłady diagnostyki obrazowej, Pracownia mikrobiologii, oraz Pracownia psychologiczna.

Podmioty świadczące usługi zdrowotne w trybie jednodniowym.

OKULISTYKA - TRYB JEDNODNIOWY	Prywatne Centrum Okulistyczne "BLIT-VISION" w Żarach
POŁOŻNICTWO I GINEKOLOGIA - TRYB JEDNODNIOWY	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "VIDEO-MED" w Żarach
CHIRURGIA OGÓLNA - TRYB JEDNODNIOWY	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "VIDEO-MED" w Żarach

Podstawowa Opieka Zdrowotna – nocna i świąteczna ambulatoryjna opieka lekarska i pielęgniarska.

L.p	Nazwa podmiotu	Adres		Telefon
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Pogotowie Żarskie	Żary	Serbska 58	068 363 28 40
2.	105 Szpital Wojskowy z Przychodnią Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żarach	Żary	Domańskiego 1	068 470 79 14

Fizjoterapia ambulatoryjna.

L.p.	Nazwa podmiotu	Adres		Telefon
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Rehabilitacji Leczniczej Cecylia Kielbratowska - filia w Jasieniu	Jasień	Okrzei 5	(068) 372 00 88
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Rehabilitacji Leczniczej Cecylia Kielbratowska	Lubsko	Emili Plater 1	
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Specjalistyczne Centrum Medyczne	Żary	Wieniawskiego 3b	(068) 374 58 94
4.	POWIATOWE CENTRUM USŁUGOWE SP. Z O.O. NZOZ "SZPITAL NA WYSPIE"	Żary	Pszenna 2	(068) 475 76 00
5.	105 SZPITAL WOJSKOWY Z PRZYCHODNIĄ SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W ŻARACH	Żary	Domańskiego 2	(068) 470 78 10

3. Sytuacja zdrowotna mieszkańców powiatu żarskiego

W niniejszym rozdziale zaprezentowano ogólny stan zdrowia mieszkańców powiatu żarskiego na bazie dostępnych danych epidemiologicznych. Przygotowując poniższy materiał opierano się danych uzyskanych z Lubuskiego Centrum Zdrowia Publicznego w Gorzowie Wlkp. i publikacji w tym zakresie.

3.1. Diagnoza stanu zdrowia mieszkańców powiatu żarskiego

3.1.1. Przyczyny zgonów

Tabela 12

Zgony według przyczyn w powiecie żarskim w 2005 roku – współczynnik na 1 tys. mieszkańców

przyczyny zgonów wg ICD 10	ogółem	0-4	5-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 i więcej
niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze	0,05	0,21	-	-	1	1	-	0,20	1	0,15	-
nowotwory	2,22	-	-	-	-	0,06	0,24	1,05	3,56	7,16	12,53
choroby krwi i narządów krwiotwórczych	0,04	-	-	-	-	-	-	-	0,14	-	0,25
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	0,30	-	-	-	-	-	0,16	-	0,21	1,17	2,09
zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania	0,01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,12
choroby układu nerwowego	0,15	-	-	0,15	0,36	-	-	0,07	0,14	0,73	0,37
choroby oka i przydatków oka	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
choroby układu krążenia	4,63	-	-	-	-	0,12	0,24	1,38	3,21	10,22	39,44

choroby układu oddechowego	0,26	-	-	-	0,12	-	-	0,20	0,14	0,44	2,09
choroby układu trawiennego	0,47	-	-	-	-	0,06	0,08	0,53	0,91	1,17	1,97
choroby układu kostno-stawowego	0,02	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,25
choroby układu moczowo - płciowego	0,11	-	-	-	-	-	-	-	0,07	0,29	0,98
ciąża, poród, połóg	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
niektóre stany chorobowe zaczynające się w okresie okołoporodowym	0,02	0,42	-	-	-	-	-	-	-	-	-
wady rozwojowe wrodzone	0,04	0,063	-	-	-	-	-	-	-	-	-
objawy, cechy chorobowe nie sklasyfikowane gdzie indziej	0,53	0,21	-	-	-	0,06	0,24	0,13	0,28	0,15	50,4
zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu	0,69	-	-	0,15	0,61	0,69	0,87	0,99	0,70	0,73	1,23
Ogółem	2173	22	3	2	9	31	33	153	275	381	688

Źródło: Lubuskie Centrum Zdrowia Publicznego w Gorzowie Wlkp.

Na terenie powiatu żarskiego podobnie, jak w całej Polsce *choroby układu krążenia* stanowią jedną z głównych przyczyn zgonów. Analizując zgony wg przyczyn wśród mieszkańców z terenu powiatu można zaobserwować, że najwięcej osób zmarło właśnie z powodu tych chorób (460) oraz z powodu chorób nowotworowych (222).

Na trzecim miejscu pod względem liczby zgonów według przyczyn w ogólnej strukturze umieralności stanowią zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu, czyli m.in. wypadki i przestępstwa.

Badania epidemiologiczne wskazują, że wpływ na stan zdrowia a w konsekwencji na zgony z powodu nowotworów mają również uwarunkowania środowiskowe. Podaje się, że w krajach uprzemysłowionych wynikiem palenia tytoniu jest około 90% zgonów z powodu raka płuc, 75 % z powodu przewlekłej niewydolności płuc oraz 25% z powodu chorób wieńcowych.

Poniższa tabela obrazuje udział różnych czynników rakotwórczych w zgonach na nowotwory złośliwe.

Tabela 13

Zgony na nowotwory złośliwe według udziału czynników rakotwórczych

Czynnik	% wszystkich zgonów z powodu nowotworów
Palenie tytoniu	30
Alkohol	3
Dieta	35
Czynniki seksualne i prokreacyjne	7

Czynniki zawodowe	4
Czynniki geograficzne	3
Skażenie środowiska	2
Inne	13

3.1.2. Stan zdrowia mieszkańców powiatu żarskiego

Liczba leczonych pacjentów z terenu poszczególnych gmin Powiatu Żarskiego z podziałem na grupy chorobowe.

Dane dotyczą okresu od 1.01.2007r. do 31.12.2007r. otrzymane z RUM

Tabela 14

Grupa chorobowa	Brody	Jasień	Lipinki Łużyckie	Lubsko	Łęknica	Przewóz	Tuplice	Trzebieł	Żary Miasto	Żary Gmina	Razem
Choroby zakaźne i pasożytnicze	1	81	26	323	28	23	10	33	673	143	1341
Nowotwory		3	11	5	1	1	2	11	100	9	143
Nowotwory i choroby krwi	1	24	11	90	4	12	7	28	287	62	526
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	1	48	12	139	33	28	9	39	445	122	876
Zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania	5	46	2	169	3	1	14	4	42	16	302
Choroby układu nerwowego	30	227	34	797	44	25	55	72	667	198	2149
Choroby oka i ucha	53	1081	83	3587	37	65	277	116	965	241	6505
Choroby układu krążenia	4	105	33	300	24	51	24	55	627	147	1370
Choroby układu oddechowego	8	715	46	2487	25	41	73	128	898	223	4644
Choroby układu trawiennego		6	14	3	19	21	3	43	476	143	728
Choroby skóry i tkanki podskórnej	19	361	80	1156	58	122	67	118	1521	384	3886
Choroby układu kostno - stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	16	283	82	1159	66	53	162	85	932	277	3115
Choroby układu moczow-płciowego	18	497	66	1815	14	59	80	114	1424	371	4458

Ciąża, poród, połóg	8	177	51	648	12	53	34	69	580	289	1921
Wady wrodzone, zniekształcenia i aberracje				1		1	0	2	14	1	19
Objawy, cechy chorobowe i nieprawidłowe wyniki badań		6	10	8	5	12	8	10	146	49	254
Urazy i zatrucia	13	107	116	308	97	214	19	186	2391	757	4208
Zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu			11			1	0	5	38	16	71
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia	19	293	70	1222	15	50	45	121	1142	350	3327
Razem	196	4060	758	14217	485	833	889	1239	13368	3798	39843

Z powyższych danych wynika, że największym zagrożeniem zdrowia mieszkańców powiatu żarskiego i najczęściej występującymi są **choroby układu oddechowego, choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej, moczowo-płciowego, oka i choroby układu krążenia.**

Choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe są nie tylko podstawowym problemem zdrowotnym mieszkańców powiatu, ale również główną przyczyną wszystkich zgonów.

3.2. Programy zdrowotne realizowane w gminach powiatu żarskiego

Programy prozdrowotne realizowane w gminach powiatu żarskiego w 2008 roku i latach następujących.

Programy o szczególnym znaczeniu:

- **Profilaktyka raka piersi,**
- **Profilaktyka raka szyjki macicy,**
- **Profilaktyka chorób prostaty,**
- **Profilaktyka chorób układu oddechowego,**
- **Profilaktyka chorób układu krążenia,**
- **Promocja higieny wzroku**
- **Profilaktyka w zakresie wad postawy.**

3.3. Programy realizowane w 2008 roku w ramach kontraktów NFZ

- 1. Program profilaktyki raka szyjki macicy** – realizowany w gminach: Lubsko i Żary
- 2. Program profilaktyki raka piersi** – realizowany w Żarach
- 3. Program profilaktyki chorób układu krążenia** - realizowany przez każdego lekarza POZ
- 4. Program profilaktyki przewlekłej obturacyjnej choroby płuc** - realizowany przez większość lekarzy POZ

4. Założenia programu zdrowotnego

Celem Programu Zdrowotnego Powiatu Żarskiego na lata 2008-2015 jest przede wszystkim poprawa stanu zdrowia mieszkańców powiatu, zmiana świadomości zdrowotnej oraz zmniejszenie nierówności w zdrowiu. Analiza sytuacji zdrowotnej mieszkańców powiatu żarskiego pozwala obrać właściwe kierunki działania i określić cele programu zdrowotnego.

4.1. Cele strategiczne

Celem programu jest:

1. Zmniejszenie zachorowalności i przedwczesnej umieralności z powodu chorób naczyniowo-sercowych.
2. Zmniejszenie zachorowalności i przedwczesnej umieralności z powodu chorób układu oddechowego,
3. zmniejszenie zachorowalności i umieralności z powodu nowotworów złośliwych,
4. zmniejszenie częstości urazów powstałych w czasie wypadków i ich skutków społecznych,
5. podniesienie świadomości zdrowotnej i profilaktyka w zakresie chorób układu moczowo- pęcherzowego
6. podniesienie świadomości zdrowotnej społeczeństwa oraz upowszechnienie wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia i możliwościach oddziaływania na własne zdrowie,
7. zmniejszenie różnic w zdrowiu i dostępności do świadczeń zdrowotnych w powiecie żarskim.
8. poprawa warunków zdrowotnych mieszkańców poprzez poprawę jakości usług w jednostkach ochrony zdrowia, zwiększenie dostępności i usprawnienie podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Kierunki działań:

1. Rozwój działań profilaktycznych w zakresie zapobiegania i wczesnego wykrywania chorób głównie układu krążenia i nowotworowych.
2. Zwiększenie skuteczności edukacji zdrowotnej społeczeństwa oraz działań w zakresie promocji i profilaktyki zdrowia. Propagowanie stylu życia zmniejszającego ryzyko chorób cywilizacyjnych,
3. Usprawnienie wczesnej diagnostyki i zwiększenie efektywności leczenia nowotworów złośliwych.
4. Zwiększenie sprawności i skuteczności pomocy doraźnej w nagłym zagrożeniu

życia – rozwój zintegrowanego systemu ratownictwa medycznego.

5. Rozwój zróżnicowanych form opieki długoterminowej, opieki domowej oraz paliatywnej/hospicyjnej.

4.2. Cele operacyjne

1. Zmniejszenie rozpowszechniania palenia tytoniu,
2. Wpływ na świadomość społeczną w zakresie spożywania alkoholu oraz zmniejszenie szkód zdrowotnych,
3. Zwiększenie aktywności fizycznej ludności,
4. Zmniejszenie narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia,
5. Wczesna diagnostyka w zakresie tych jednostek chorobowych, które występują najczęściej na terenie powiatu żarskiego.
6. Usprawnienie wszelkich działań związanych z wczesną diagnostyką.
7. Optymalne wykorzystanie infrastruktury zakładów opieki zdrowotnej oraz samorządowej do promowania zdrowia,
8. Prowadzenie szerokich akcji prozdrowotnych.
9. Wpływ na jakość świadczonych usług na terenie powiatu i zmniejszenie różnic społecznych i terytorialnych w dostępie do tych usług.

Proponowane działania:

1. Ogłoszenie konkursu wśród uczniów szkół powiatu żarskiego o tematyce promującej zdrowy tryb życia, w tym profilaktykę chorób układu krążenia, oddechowego, narządów ruchu, nowotworów.
2. organizowanie pikników promujących zdrowie.
3. przeprowadzanie badań przesiewowych.
4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i gminami na terenie powiatu.

5. Metody działań

- Przeprowadzenie szczepień ochronnych przeciwko wirusowi HPV
- Przeprowadzenie laboratoryjnych badań przesiewowych w kierunku genetycznie uwarunkowanych zachorowań na nowotwory,
- Przeprowadzenie badań audiometrycznych i okulistycznych.
- Przeprowadzenie konkursów w szkołach na temat zdrowego trybu życia.
- Przekazywanie informacji na temat czynników powodujących choroby nowotworowe podczas przeprowadzanych badań lekarskich.
- Pikniki i imprezy promujące zdrowy tryb życia.
- Wspieranie działań obejmujących promowanie zdrowego trybu życia przy współpracy z organizacjami pozarządowymi i gminnymi samorządami terytorialnymi.

6. Harmonogram działań

Na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 1991 r Nr 91 poz. 408 ze zmianami) oraz Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 13 lipca 1998 r. w sprawie umowy o udzielenie zamówienia na świadczenia zdrowotne (Dz. U. z 1998 r. Nr 93 poz. 592), jednostka samorządu terytorialnego może udzielać zamówienia na świadczenia zdrowotne w drodze konkursu ofert.

Na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96 poz. 873 ze zmianami) opracowywany jest Roczny Program Współpracy Powiatu Żarskiego z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art.3 ust.3 Ustawy o Działalności Pożytku Publicznego i o Wolontariacie (na rok 2008 jest to Uchwała Rady Powiatu Żarskiego Nr XIV/80/2007 z dnia 27 listopada 2007r.).

W ramach współpracy z organizacjami pożytku publicznego, jako zadania priorytetowe w zakresie zdrowia ustalono realizację zadań w zakresie:

- Program szczepień ochronnych dziewcząt klas 1 szkół ponadgimnazjalnych przeciwko wirusowi HPV,
- programów edukacji zdrowotnej,
- działań promujących zdrowy styl życia, adresowanych w szczególności do dzieci i młodzieży oraz osób starszych,
- programów promocji zdrowia oraz profilaktyki zdrowotnej adresowanych do różnych grup odbiorców,
- poprawy zdrowia, jakości życia, bezpieczeństwa zdrowotnego,
- realizacja programów polityki zdrowotnej.

W związku z powyższym Zarząd Powiatu Żarskiego ogłosi konkurs ofert i wyłoni najlepsze oferty w poszczególnych zakresach.

7. Finansowanie programu

Niniejszy program w zakresie udzielania zamówień na świadczenia zdrowotne jest finansowany głównie ze środków powiatu żarskiego, a także przy współpracy innych jednostek samorządu terytorialnego.

W ramach współpracy z organizacjami pożytku publicznego powiat żarski może finansować bądź współfinansować zadania w ramach dotacji.

Istnieje możliwość pozyskania dofinansowania w ramach innych mechanizmów finansowych.

8. Ewaluacja programu

Corocznie zostanie sporządzone opracowanie na temat działań przeprowadzonych w ramach programu - w formie liczbowej oraz opisowej wraz z wnioskami. Rezultaty działania programu będą oceniane poprzez monitorowanie wskaźników epidemiologicznych. Należy zwrócić uwagę, że działania z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki mają charakter długofalowy i efekty w postaci poprawy wskaźników nie będą zauważalne natychmiastowo, tylko w przeciągu kilku lat, oraz będą uzależnione od ilości osób objętych profilaktyką.

Zakończenie

Program ma charakter otwarty. Wskaźniki epidemiologiczne dotyczące stanu zdrowia mieszkańców powiatu żarskiego będą monitorowane na bieżąco. W razie potrzeby program będzie modyfikowany.